

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

22. An si relinquatur Missa dicenda in omnibus Altaribus privilegiatis alicuius civitatis, extendatur legatum ad Altaria postea erecta? Et additur, quod si Altari alicuius Ecclesiae Regularium ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

que se digan en Altar priuilegiado, se dize fuera del; por que en estos casos haze se agrauio al alma del Difunto: y asilo que podria hazer en ellos, aplicar algunas obras satisfactorias por recompensar, pero no tendria obligacion de repetir las Missas en el Altar priuilegiado. Ita ille. Sed de hoc vltimum non admittit Castrus Palanus, tom. 2. tract. 13. disp. 1. punct. 6. num. 27. & non loquitur de Missis priuilegiatis Defunctorum; sed absolute de omnibus putat enim, te esse per te obligatum compensare Missas pretermittas, non ob fructum Sacrificij, quia in hoc nulla fraus, vel diminutio facta est; sed ob pretermittum cultum specialem illius Altaris, & imaginis; & ob particularem honorem fundatoris inde resultantem omisum. Et hanc sententiam docet etiam Azor. tom. 2. lib. 6. c. 24. q. 7. Sed ipsemet Palanus fatetur, quod parò est possibilis compensatio; nam compensatio illa faciendi est celebrando aliis diebus ab iis, quos testator designauit: at ex tali celebratione nullus specialis honor fundatori accrescit; quia adstantes prolixè ignorant illam Missam celebrari loco alterius suo designato pretermittat; ergo illa Missa honor non reparatur ergo ex reparatione honoris non videtur possibile obligari. Neque etiam videtur obligatus ex pretermittito cultu nam cuius hic pretermittis compensatus fuit cultu facto in alio loco & Altari, vbi Missa fuit celebrata.

2. Sed hic obiter nota cum eodem Garcia ubi supra, num. 8. Que si el Testador dexò, que se dixessen las Missas en vn Altar ordinario de algun Iglesia, si en aquella ay Altar priuilegiado, podrá en el dezir las Missas el Capellany dexar de dezirlas en el, que le señalo el fundador; porque con esto mejor cumple con su obligacion, pues haze lo que es mas vtil al testador; excepto si por algun motivo le hauiere alli que en tal caso obligacion tendria.]

RESOL. XXI.

An Sacerdos obligatus dicere Missam in Altari priuilegiato possit compelli ab Episcopo, vt ipsemet celebret? Et an vbi in clausula Testatoris imponitur interestentia, & residentia, seu assistentia Choro, censetur inuinctum seruicium persoluentum personale non solum Chori, sed etiam Missarum, & habeat onus inuandij Chorum in cantando, & alijs similibus? Ex p. 9. tr. 2. Res. 14.

R. Respondeo, quod Capellanus habens onus Missandi in certo Altari: potest per alium complere, nec potest ab Episcopo compelli, vt ipsemet celebret in definito Altari: scilicet si ex testamento, vel fundacione colligatur fuisse electam bonitatem personarum. Sic ex mente sacre Congregationis refert Carzias de benef. part. 7. c. 1. n. 87. sequitur Gonzalez ad reg. 80. Cancellaria, Glossa, 5. num. 84. Lopus allegat. 35. Praxis vna Archiepiscopalis part. 2. c. 3. num. 33. Galletus in Margarita casuum conscientie, verb. Capellania, num. 2. Emmanuel Sa verb. Beneficium, n. 28. Stephanus Gratianus disp. epr. forens. c. 73. n. 10. & c. 33. n. 1. Vgolinus de officio, & potestate Episcopi, cap. 50. §. 8. n. 5. Azor. moralium tit. p. 1. lib. 10. cap. 8. q. 5. Marius Anton. var. res. lib. 1. resolut. 4. in fine. Moneta de commut. vlt. vol. c. 10. q. 4. n. 16. & n. 161. Idem fuit resolutum in Rota Romana in vna Capellan. 23. Ianuar. 1599. coram Pamphilo, & in Altera Lucana Capellan. 12. Decemb. 1593. coram Giphio, & altera Terrasonensi Capellan. in re, 9. Iunij, 1603. coram Sacro. Et ratio nostræ sententia est: quia, secundum veriorum sententiam certam est, Capellaniam non esse sacerdotalem, nec actum, nec aptitudinem ex eo, quod in fundacione dicitur. Capellanum debere celebrare Missas, seu diuina Officia; sed posse prouideri simpliciter Clerico 14. annotum, tom. IV.

Et ratio est: quia nisi expressè cadeatur, quod per seipsum hoc agat, satis censetur prouisum voluntati fundatoris, si per alium celebrare faciat: nec requiritur personalis residentia, ex quo sumus in beneficio simplici; in quo ex generali consuetudine non requiritur residentia.

2. Vnde mihi non placet doctrina Nabarrri conf. 6. n. 3. de Clericis non resid. quod verbum, *interfit, canet, vel seruiat*, in fundacione capellan. positum, tantum importat, quantum verbum, *resideat*: quod intelligitur de residentia personali: nam, licet verum sit de verbo *interfit*, vel *assistat*; non tamen de verbo, *canet, vel seruiat*, nisi aliunde id colligatur. Vnde etiam non videtur verum, quod dicit Azorius 1 part. lib. 10. cap. 24. q. 7. ad fin. & cum eo Perez de Lara lib. 2. c. 8. num. 43. quod si fundator capellan. dixerit: Volo, quod Presbiter ad hanc capellaniam electus, sacris operetur quotidie; tunc persona Sacerdotis censetur electa; ita vt per seipsum debeat celebrare: quia verba dirigitur ad personam. Placet tamen, quod dicit Perez de Lara d. lib. 2. c. 7. num. 6. quod capellan. habent residentiam personalem, quando vltra Missarum celebrationem habent onus adiuuandi curatum in cantando, & alijs similibus: & vbi imponitur interestentia, seu assistentia, & residentia Chori, censetur inuinctum seruicium personale, non solum Chori, sed etiam Missarum. Et ita docet Garcia de beneficiis tom. 2. part. 7. cap. 11. num. 89.

RESOL. XXII.

An si relinquatur Missa dicenda in omnibus Altaribus priuilegiatis alienius cõditatis, extendatur legatum ad Altaria postea erecta?

Et additur, quod si Altari alicuius Ecclesie Regularium obtineatur concessio Altaris priuilegiati, in scis ipsis Regularibus; iisque postea renuentibus illam acceptare, vt pote applicatam Altari ipsis minus commodo; iisque postea similem concessionem alteri Altari applicatam valide possint obtinere, & si nullam mentionem prioris concessionis faciant in petitione. Ex part. 9. tract. 2. Res. 16.

§. 1. Affirmatiuè respondet Pater Pellizzarius in Manual. Regular. tom. 1. tract. 5. c. 9. sect. 5. num. 14. vbi sic ait: [Monco, quod si testamento relinquatur certa summa pecunie implicanda in celebrandis Missis ad omnia Altaria priuilegiata illius loci; si postea ibi erigatur nouum Altare priuilegiatum, probabile est, etiam hoc Altare comprehendi sub tali legato; cum sic testator facilius sit consecutus finem à se intentum, nempe liberationem animæ, siue suæ, siue aliorum, à Purgatorij pœnis; & aliàs in eodem sensu soleant intelligi legata facta pauperibus, ita vt in iis comprehendantur etiam futuri. Adde, quod si Altari alicuius Ecclesie Regularium obtineatur concessio Altaris priuilegiati, in scis ipsis Regularibus, iisque illam postea renuentibus acceptare, vt pote applicatam Altari ipsis minus commodo; ij postea similem concessionem alteri Altari applicatam valide possunt obtinere, etsi nullam mentionem prioris concessionis faciant in petitione. Ducor, quod dispensatio, donatio, & quodcunque priuilegium non prodest, antequam acceptetur ab eo, cui fuit impetratum à tertia persona, vt ostendit Sanchez lib. 7. de matr. disp. 26. n. 5. & lib. 3. disp. 36. n. 6. 7. & 8. cum ergo prior concessio Altaris priuilegiati fuerit nulla, vt pote nondum acceptata; relinquatur locus posteriori concessioni; hæcque acceptata à Regularibus præfatis prior concessio non est amplius acceptabilis ab ipsis: ne alioqui eadē Ecclesia sint duo Altaria priuilegiata. Sic ego respondi in contingentia facti:

& responsio fuit approbata à viris doctissimis, & maxime à P. Zanetto.] Hæc Pellizzarius, cuius sententiæ libenter adhareo.

RESOL. XXIII.

An si Ecclesia, vel Capella, vbi constitutum fuit Altare privilegiatum perpetuum, fuit dirupta, vel translata in alium locum per Episcopum, Indulgentia remaneat extincta?

Et quid, si Ecclesia, vel Capella paulatim esset destructa, & eadem paulatim constructa? Ex p. 9. u. 2. Ref. 17.

Sup. hoc inf. §. 1. AD hunc casum respondet Marcellus Vulpe in tract. 5. Ref. 22. & 23. num. 30. Sic itaque asserit: [Dubitatur, an Ecclesia, vel Capella, in qua fuit concessa aliqua Indulgentia perpetua, puta Altare privilegiatum pro liberandis animabus à Pœnis Purgatorij, si fuerit diruta, & translata in alium locum per Episcopum, an dicta Indulgentia sit extincta? Respondetur, quod hoc cœpiunt in Ecclesia nostra Cathedrali Montispulvisij, in qua adest Capella Sanctissimi Corporis Christi; & in ea Altare privilegiatum pro liberandis animabus à Purgatorio, concessum à Gregorio XIII. anno Incarnationis Dominicæ 1579. Kalend. Maij, anno eius septimo, cumque Capella prædicta fuisset demolita per Episcopum, & inibi constructus Chorus Ecclesiæ, & præfata Capella translata in alium locum, & noua Capella ædificata, & erecta: dubitabatur, an dictum privilegium esset extinctum. Nonnulli dicebant non esse extinctum, per not. in cap. Pastoralis. 7. quest. 1. & per Gloss. in cap. Privilegium, de regul. iur. lib. 6. & per text. in cap. Et temporis, cum Gloss. in Verb. Vniuers. 16. quest. 1. Felino in cap. Dilecta, num. 97. de rescript. Alexandro in l. Inter alia, §. fin. & ibi Iason de verb. obligat. Ego verò contrarium dicebam, nempe, dictum privilegium esse extinctum, ex quo concessum rei, & extincta re, extinguatur privilegium ei concessum: & ita in terminis tenet S. Antoninus p. 1. tit. 10. §. 3. in fine, vbi dicit, quod Indulgentia concessa à Papa simpliciter alicui loco, semper durat, donec durat locus. Idem tenet Nauarr. in tract. de Indulgent. notab. 31. num. 27. Nec obstant in contrarium adducta: quia habent locum in privilegio personali, quod extinguitur cum persona, d. c. privilegium, de regul. iur. lib. 6. Tandem re delata ad Romanam Curiam fuit dictum: quod privilegium erat extinctum: & sic necesse fuit, supplicari de nouo, vt concederetur, prout fuit gratiosè concessum à Sanctissimo D. N. Paulo V. per Breue Sanctitatis suæ sub annulo Piscatoris, die 24. Aprilis, 1610. Pontificatus sui anno quinto.

Sup. hoc in Ref. 1. not. fraterite, cursum in fine §. 1. & in Ref. 3. ad lin. 6.

Veruntamen, si Ecclesia paulatim esset destructa, & eadem paulatim constructa, communiter tenent Doctores, quod retinet eandem Indulgentias, quas habebat; quia est eadem Ecclesia numero. Sed si Ecclesia est in totum destructa, & de nouo ædificata in eodem loco, vel in alium translata, cessant Indulgentiæ. Paludanus in 4. dist. 10. q. 4. num. 25.] Hucusque Vulpe. Vide etiam Præpositum in 3. part. q. 14. de Indulg. dub. 11. num. 97.

2. Sed non deseram hîc apponere verba Patris Quintana ducenas in Theolog. mor. tom. 1. tract. 6. Appendicis, dub. 3. num. 4. Sic asserentis: [Si contingat, quod destruat omnino Altare in Ecclesia, aliòve loco erectum; qui locum, vbi erat, visitaret non lucraretur Indulgentias concessas visitantibus Altare: quia iam tale non est: lucraretur verò concessas visitantibus Ecclesias, si locus, vbi Altare fuit, est Ecclesia. Si autem Altare, vel templum, quod paulatim destruitur, & paulatim reædificatur, aliquis visitet, lucrabitur In-

dulgentias: quia idem Altare, & templum perseverat censentur, vt docent Corduba, Nugnus, Svarius, & Pinellus, quos citat, ac sequitur Bonac. de Indulg. disput. 6. quest. 1. punct. 8. num. 4. addens cum aliis etiam perseverare Indulgentias, si Ecclesia destruat, (non autoritate Superioris, sed aliqua alia ex causa,) & in eodem loco alia ædificetur; vel si ad alium locum transferatur, dummodo ipsi templo, ratione sui, concessa sit Indulgentia.] Ita ille. Ex quibus apparet responsio ad quæsitum in titulo resolutionis positum. Dicendum etiam est, quod facta semel electione Altaris privilegiati, non potest amplius mutari locus, vt ex Abbate, & Nauarro docet Lauorius de Indulg. p. 2. c. 30. num. 112.

RESOL. XXIV.

An si transferatur Altare privilegiatum de loco ad locum adhuc duret Indulgentia?

Et quemam fructio Altaris privilegiati, seu Indulgentia plenaria prædicti Altaris sit necessaria ad id, vt consecrationem, & consequenter Indulgentiam amittatur?

Et multæ distinctiones adducuntur in textu huius Resolutionis pro prædictis casibus.

Et tandem queritur, an si quis in Altari, quod vel nunquam habuit, vel amisit consecrationem celebrat bona fide, vel etiam mala fide, Altare illud non indigeat alia consecratione, & an peccaverit, qui in illo celebravit Sacrum mala fide? Ex p. 11. tract. 8. & Misc. 8. Refol. 8.

§. 1. DE hoc casu interrogatus à piis, & Reuerentissimis Dis Sacerdotibus Ecclesiæ Diui Hieronymi huius Urbis, adduxi doctrinam Dicastilli de Sacram. tom. 2. tract. 9. dist. 1. dub. 7. n. 120. vbi sic asserit. Hæc doctrina aliqua ratione potest applicari indulgentiis concessis altaribus, imaginibus; granis, cereis benedictis, & similibus, de quibus etiam dubitari potest, an aliquando mutatione, fractione, aut alia simili ratione perdant privilegium? & quidem quoad mutationem attinet, locum habere potest in Altari, an scilicet Altari, mutato cui concessa erat indulgentia, etiam cum illo indulgentia mutetur? In quo, quamvis non meminerim me legisse speciatim aliquid decisum ab Auctoribus, ferè eodem modo philosophandum puto, atque de mutatione Ecclesiæ. Vnde si indulgentia concessa sit primario; & per se alicui capellæ Ecclesiæ visitantibus Altare illius, omnino verum puto indulgentiam perseverare, etiam si mutetur Altare; quia loco, in quo est Altare, potius, quam altari ipsi concessa est. Si verò Indulgentia concessa sit ipsi Altari potest sub variis rationibus concedi; nam, vel conceditur propter consecrationem specialem in gratiam consecrantis vel curantis illud consecrati, vel conceditur ab ipso consecrante, itavt ea gratia seu concessio respiciat consecrationem; & ratione consecrationis fiat; tunc sanè sic amoto, fracto, vel mutato Altari; vt omnino consecratio cesset, cessat etiam indulgentia, quæ in illa consecratione fundata erat, sicut cessat indulgentia fundata in consecratione Ecclesiæ, si illa desinat esse consecrata. Si verò Indulgentia concessa fuit Altari ratione alicuius deuotæ Imaginis in ipso existentis, itavt secundum moralem æstimationem ipsi potius imagini concessa censentur, etiam si Altare mutetur de loco in locum cum sua imagine, manet illi indulgentia, quia semper manet imago. Vt terius si Altari concessa sit indulgentia in reuerentiam alicuius Sancti, vel Mysterij, in cuius honorem dedicatum fuit, & legitima auctoritate huiusmodi Altare de loco in locum transferatur, itavt censentur idem